

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Resignationibvs Beneficiorum, eorumq. collationibus, & pensionibus.
Cap. Vigessimoctavvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

coadiutorijs, nisi certis existentibus
causis, & qualitatibus per Summum
Pontificē recognoscendis. §. quod si
quādo. Est enim hoc de maioribus
causis ad Sedē Apostolicā referendis
c. 1. de cler. ægro. in 6. qui, cum dan-
dus sit, de bonis prælaturæ habet vi-
uere. c. 3. cum seq. eo. tit. Abb. multa
in c. fi. ipso tit. vbi de coadiutoris offi-
cio. 7. q. 1. c. scripsit mihi. cum seq. nec
in minoribus concedi visum est, sic
sanctum visum est Concilij Trid. de-
cretum. In maioribus tamen Cathed-
ralibus ex caus necessarijs concessum
est, vt proximè per sanctissimū
Dominū nostrum pro ecclesia Senē-
si, Montisfeltr. & nouissime p̄ eccle-
sia Spoletana, & aliis. Infirmas .n.
& senectus hoc patiuntur, vt dispen-
setur, eod. c. scripsit, quia languēte pa-
store grex insidiator is languente den-
tibus exponitur, & vtilitates ipsi⁹ ec-
clesiæ depereunt. cap. quamuis, ead.
6. caus. & quæst. † Non tamen loquen-
do de illis coadiutoribus, qui dandi
sunt ab episcopo, etiam vti Sed. Apo-
stol. delegato, Rectoribus, & parochis
illiteratis, & imperitis, quos alio no-
mine vicarios dicimus, cum certa fru-
ctum assignata portione, ex alio de-
creto ciuid. Conc. sess. 21. de reform.

c. 6. qui si ipsi administrauerint, tenē-
tur rationem reddere de administra-
tione facta in ecclesijs, quibus dati
sunt. eod. c. 1. in fine de cler. ægro. &
hæc dicitur coadiutoria spiritua-
lis (& fortius quādo datur per imperi-
tiā, & negligentia, quā quando, per
infirmatē, extra eo. c. 1.) † Est, &
alia tēporalis, quādo Regi prodigo,
& negligenti, de administratore, &
coadiutore prouidetur, vti Inno. III.
fecit Regi Portugal. in c. 2. de suppl.
negl. prel. lib. 6. Nec subditi in totum
aboluuntur a iuramento quoad do-
minum, quia personam suam conser-
uare tenentur. eod. c. & per Gemin.
quia Regnum est indiuisibile, & non
patitur quos. c. licet de voto. Romu-
lus, & Remus urbem Romā ædifi-
carunt, Romulus Remum fratrem
occidi fecit. l. fi. cum gl. ff. de rer. diuis.
Vnde Leo Sum. Pon. in ser. 1. in Na-
tiuit. Apost. Petri & Pauli, loquens de
Roma, inquit. *Quorum studio prima
mœnia tuorū fundamēta locata, sūt:
ex quibus is, qui tibi nomen dedit fra-
terna te cede scēdauit.* Et Innoc. alle-
gat. D. Mari. Frecc. de subfeu. lib. 1. de
orig. Bar. n. 4. sed expirat eius coadiu-
toris dati officium, mortuo eo, cui da-
tus fuit, eod. c. 2. & per mod.

DE RESIGNATIONIBVS BENEFICIO-
rum, eorumq. collationibus, & pensionibus.

CAP. VIGESIMVM OCTAVVM.

S V M M A R I V M.

1 Innocentius Tertius, quibus ca- 2 Infamia per quæ crimina irrogetur
s. bus permisit posse renuntiare 3 Senectus quanta incommoda produ-
e ecclesias cath. drales. cat.

Scientia

- 4 Scientia est necessaria in personis ecclesiasticis.
- 5 Plebis malitia, facit ut prelatus eam relinquat.
- 6 Scandalum vitari debet, quantum potest.
- 7 Irregularitas persone maxime notatur.
- 8 Inimicitie faciunt cessare opus debitum.
- 9 Aeris intemperies excusat prelatum a residentia.
- 10 Episcopus renuntians episcopatu, qua retineat.
- 11 Beneficio renuntiari non potest sine superioris consensu.
- 12 Beneficium resignari debet in manu superioris spiritualis.
- 13 Petens licentiam a Papa de renuntiando, si obtinet, non potest penitere.
- 14 Pius Quintus, quomodo, & quando prouiderit beneficia resignari.
- 15 Corpore vitiatum quando ordinandus est, & quando remouendus.
- 16 Censura ecclesiastica grauant beneficium.
- 17 Beneficiorum pluralitas non debet permitti.
- 18 Ingressus religionis quando faciat vacare beneficium. Et quid de contractu matrimonij. nu. eo.
- 19 Beneficiatus volens resignare debet habere unde uiuat.
- 20 Resignatio est duplex.
- 21 Beneficij an sit facienda larga interpretatio.
- 22 Permutationes beneficiorum etiã ex lege Pij Quinti, seruata forma iuris sunt licite.
- 23 Beneficia resignata quibus personis non possunt conferri.
- 24 Beneficia renuntians, possessioni eiusdem, etiam dicitur renuntiare.
- 25 Delinquentes sunt beneficijs priuandi.
- 26 Resignantes beneficia, vel ea resignata conferentes contra formam traditam per l. Pij. Quinti, quana puniantur.
- 27 Beneficijs renuntians a quibus cauere debet, ne in confidentiam incidat.
- 28 Beneficia vacantia intra quod tempus conferri debet.
- 29 Tempus sex mensium non currit episcopo existenti apud Sed. Apostolicam eunti, & redeunti.
- 30 Menses ordinariorum pro conferendis beneficijs, qui sint.
- 31 Alternatiua mensium concessa episcopis residentibus, quomodo computanda sit.
- 32 Episcopi volentes uti alternatiua mensium, debent eam notificare Domino Datarario.
- 33 Forma litterarum acceptationis alternatiue.
- 34 Acceptatio alternatiue ab episcopis, registratur in cancellaria, & datur nota a domino Datarario.
- 35 Bulla ordinum, & beneficiorum sunt registranda.
- 36 Constitutio Pij Secundi de promotis ante tempora statuta, vel ante etatem legitimam, aut sine litteris dimissorijs.
- Ordinati in aliquo ex tribus predictis casibus, sunt suspensis, & quando irregulares. nu. eo.
- 37 Promotio legitima ad ordines sacros, quae dicitur.
- 38 Ordinatus per saltum, an sit irregularis, & quando episcopus possit dispensare.
- 39 Beneficium non potest obtineri ante deci-

decimum quartum annum.
 30. Pensiones sine licentia dom. Papa non
 possunt extingui, et si gratis remit-

ti. eod. nu.
 Pensiones, quæ possint imponi ecclesiis,
 ex Conc. Trident. eod. nu.

AD materiam visitationis oportune videndum est, de beneficiorum resignationibus, cum bullas oporteat discurrere, titulos, collationes, onera, pensiones, & si veræ sunt causæ, quibus resignantes moti fuere, ne ex suspitione vnus, in aliud euenisse, repenatur, cum his temporibus multum ordinarius non subesse quæsierint, sed de maioribus primo dicamus. † Innocēt. us enim Tertius Pont. Max. (qui, & vita, & doctrina clarus fuit, & sub quo celebratum est Concilium generale Lateranense secundū, anno 1215. & sub cuius Pontificatu ecclesia peperit duas gemmas præciosas, Beatum Dominicum prædicatorum ordinis fundatorem, & Beatum Franciscum similiter ordinis minorum institutorem,) in sua decretali Nisi cū pridem, registrata per Gregorium Nonum, lib. 1. decret. tit. 9. de renunt. monet Episcopum Arelatensem pastorale officium nō deserere, adducens causas, quibus renuntiari potest: ex conscientia criminis, debilitate corporis, defectu scientiæ, malitia plebis, graui scandalo, & sexto ex irregularitate personæ, declinans optime vnumquodq. requisitum. † Et de primo, de conscientia criminis, quando infamia ipso iure irrogatur, & dicitur tex. q. etiam post peccatam penitentiā ipsius, impeditur executio officij. § 1. & glo. exemplificata in tribus, symonia, homicidio, & peccato ipso iure irrogate infamiam nec penitentia delet infamiam notatā.

alia gloss. in c. testimonium, de testib. prima quæst. 3. §. hinc colligitur, & alia gloss. per eundem §. in capit. fin. de purg. cano. (per summum Pontificem tollendam, ad quem spectat dispensatio, licet in minoribus, in aliquibus casibus episcopus dispense super infamiam, de quo Felin. in cap. cum te. num. duo decimo, de re iudic.) De hæresi fortius, cum excommunicatio ipso facto incurritur, quia infidelis est, qui dubius est in fide, cap. primo, de hæret. cum, & voluntas persistens puniatur, quia propositum animi irreuocabile, licet regulariter cogitationis pœnam nullus mereatur. l. cogitationis. ff. de pœn. Bald. in l. si quis non dicam, de episcop. & cleric. Felin. in capit. firmissime in fin. de hæret. Illud autem de dubio in fide, declara, vt per Felin. ibidem, quando hæc dubietas habet in se firmitatem animi, & quamdam pertinaciam. Alber. de agnoscend. assert. cathol. & hæret. quæstio. tertia, num. sexto. Cum enim quis eorum, quæ sunt fidei, habet errorem in mente, & de tali errore, credendo habet pertinaciam in voluntate, hæreticus est. S. Thom. in quarto, distinctio. decimatertia, quæstio. secunda, artic. 1. Eymer. in Director. secunda par. quæstio. 32. hancq. infamiam, nec episcopus, nec item inquisitores tollunt, sed solum summus Potif. Zanch. de hæret. c. 8. sicut de milite, dimisso a militia terrena cum ignominia l. ff. de his, qui not. in fa. (Idē dicimus de obiectione, quæ apponitur alicui eligēdo.

E e Vel

Vel fit in formam. vt in c. quia propter. de elect. Vel in personam. cap. cum in cunctis. eo. tangit vtrumq. tex. in c. super eo. eod. tit. de poena. postmodum obiicientis, & non probantis in cap. 1. de elect. lib. 6. esto me mor.) in alijs non de facili dispensatur, ex ea ratione, si omnes crederet, ex qualibet criminis conscientia, pauci inuenirentur in ipso ministerio. † Propter debilitatem corporis procedentem per infirmitatem cōtinuam, & senectutem, eam tamen quę impotentem reddit ad exequendum officium pastorale. §. alia. Nam defectus, & canities ætatis, vitę senescentis, vix dolores, & labores, tolerare possunt, quia senectus dicitur ipse morbus. c. magnę deuoto, *Amplius octoginta anni labor, & dolor*. Psal. 89. Boet. de Consol. Phil. lib. 1. Metro. 1. lamentans posuit versus, quos supra adduxi. lib. 1. c. 16. nu. 2. in c. Florentinum. 85. dist. & Valerio Seno Episcopo Hypponenſi accessit Augustinus adiutor in episcopali officio. c. sicut in fine. cum c. seq. 7. quęst. 1. *Ne languente pastore grex dentibus insidiasoris laniandus relinquatur*. capit. quamuis ead. caus. & quęst. supra c. prox. nu. 5. in fine. † Ex defectu scientiæ (quę ad modum necessaria est in ecclesiasticis) vt cū ignoretur administratio spiritualium, & cura temporalium, salubriter fit cedendo. §. pro defectu. vt de Cælestino Papa V. exinde cessisse papatu legimus in c. 1. eo. ti. lib. 6. Ne ecclesia Dei ob imperitiam gubernantis periclitaretur, & citato cap. Florentinum. Ecclesia nāq. eget viris litteratis. c. cum ex eo. de elect. in 6. vt sciat quis sacrā scripturam, & tractare negotia temporalia

pro administratione temporalium. Cū vita quia nihil magis ecclesię Dei officit, quam indignos assumere ad regimen ecclesiarum, & animarum. cap. nihil de elect. ideo ea scientia requiritur, vt possit satisfieri necessitati muneris suscepti, siue iniungendi sess. 22. Conc. Trid. de reform. c. 2. §. scientia. † Propter malitiam plebis, si adeo durę ceruicis sit, vt clare constet non proficere, sed in dies magis indurescere. §. propter malitiam: & adest testimonium Gregor. in capit. vltimo. 7. quęst. 1. dum fert exemplum de Apstolo, qui fugit Damascum dimissus in sporta. Act. Apost. cap. 9. & in c. aduersitas. §. hoc autē ead. quęst. cum non adsit spes corrigendi: sed debet Prælatuſ primū omnimodo prouidisse ad remouendam malitiam, vt per ipsum sterisse non dicatur, exemplo eiusdem Apost. Act. cap. 20. 43. dist. capit. Ephesius, etiam moderando seueritatem disciplinę, alias, *Sanguinē elicit, qui nimis emungit*. eod. §. & sess. 25. Concil. Tridenti. de reform. gen. c. 1. cum de mercenariorum more verbum fit. Sic enim recte iudicat aufugiens, nam, & Helyas cum videret populū Israeliticum deditū errori, per multa tempora se absentauit ab illorū aspectibus, vt in libr. Reg. legitur. *Et Iesus a Iu deis se abscondit, et exiit de templo*. Ioann. cap. 8. & iterum cap. 10. *Querebant eum apprehendere, & exiit de manibus eorum*. Vnde dixit discipulis suis Matthæ. c. 10. *Cum autem persequentur vos in ciuitate ista, fugit in aliam*. Et Dauid Psal. 69. vbi de persequentibus animam, & mala. † Graue scandalū si euitari non potest causa est, vt cedat ecclesię. §. pro grau.

gravi; vitandum est enim populi scandalum cap. duo pueri, de dispens. impub. nec Papa consentit aliquem, etiā bonum, & nullam dantem occasione elegi propter scandalum, quod 8 magis vitari debet, Gl. & Doct. per illum tex. in cap. considerauimus. de elect. Felin. in cap. ex litteris lo 1. de homici. refert Innoc. in adducto. c. nisi cū pridē. Quod cogitur qs cedere ecclesiæ propter scandalū & per ipsum in cap. super eod. de sent. excō. Abb. in cap. 1. nume. 8. de elect. & in eod. §. ex litteris, dixit Abb. Episcopum posse clericum, etiam inuitum permutare a sua parochia, in qua sine scandalo stare non potest (quod dictum facit modo pro episcopo conuicino in vno curato suæ diœcesis, vt ea ratione ipsū transferat, licet ille cedere non velit. quia magnum est totius populi scādālū.) † Notatur item, & sexto irregularitas personę. §. personę. sed ex bigamia (non ex illegitimatione super qua dispensatur. ca 1. & per tot. de fil. presb. Rebuff. de dispens. sup. defec. nat. num. 67.) quæ dicitur irregularitas procedens ex defectu sacramenti, de quo Dom. Couarr. de spons. 2. part. c. 1. & in clem. fin. prima parte. §. 2. de homic. Cum nec p baptismum ea tollatur. iuxta communem omniū sententiam. per Couarr. eodem §. numer. 5. Martin. Nauar. in Manual. cap. 27. de irregul. nume. 195. Namque odibiles sunt bigami in hoc, vt ad ordines ecclesiasticos vocentur. Inde deficientibus ministris pro exercendis ministerijs quattuor minorum ordinum, poterunt suffici homines coniugati, vitæ probatæ, dummodo tamen non sint bigami. session. 23. Concil.

Tridenti. de reform. cap. 17. §. quod si. Martin. Nauar. eodem numero. iuxta alia, quæ dicemus infra de ordin. ecclesi. cap. 7. & unum verbum supra cap. 15. nume. 36. † Vidimus etiam propter graues inimicitias posse cedi ecclesiæ, & beneficijs, ex quibus quis tutus non est, nec securus accedere ad locū, sicut dicimus de metu propter tyrannum. argument. 7. quæst. prima. cap. pastoralis. & in alio casu debito iri ad Sedem Apostolicā, propter inimicitias non compelli, sed excusari. cap. de cætero. de sentent. excommun. alius textus expressus in c. quamuis eod. tit. & si prædictorum respectu inobedientia causatur. argument. cap. si quis diaconus. circa med. ibi *Aut omnibus illis contrarios, & inimicos esse se cognoscant.* 40. distinctio. Quando generalis est inimicitia, & non eo respectu deferre, aut muneri iniuncto deficere, nē ex malitia subditorum, vt correctionem fugiant, & exinde odisse videantur iuxta tradita in Conc. Trident. sessione decimatertia de reformatione. capitulo sexto, quæ est iusta causa. glōf. per illum textum in cap. finali de cleric. non resid. † Additur etiam (& seruit pro infra dicendis) aeris intemperies, vt sit iusta causa cedendi, non ita residendi. Hostien. in summa, quia *Pestibilis fundus, pestiferam herbam producit.* Imperator in l. si prædium. C. de edil. action. scribit optime Franc. a Ripa dictus de sanct. Nazar. in suo eleganti tracta. de peste per tot. supra eod. lib. c. cap. 4. num. 7. *Et cælum (id est aer) pestilens ruinam minatur.* L. 1. §. 1. de cloach, quę inde dicitur periculofior, quia ex aeris infectione, maxime

semper subsistente, vt ad Deū precibus, & orationibus sit continuo vacandū, quando vero ad tempus, pro eo tempore cessandum est, quod vigeret videtur tempore æstiuāli, super uenientibus magis caloribus. vide Aff. in rubr. de confer. aer. adducens versus schol. saler. ad Regem Angliæ cap. 14.

Lucidus, ac mundus sit rite habitabilis aer.

Infectus neque sit, nec olens fetore cloaca.

(Erit autem pestis initium dolorū in mundo dixit Dom. Matt. cap. 24. in princ. ex illo 1. Ezech. cap. 6. *Et dic heu ad omnes abominationes malorum domus Israel. quia gladio, fame, & peste ruituri sunt, qui longe est peste morietur, qui autē prope, gladio corruet, & qui relictus fuerit, & obsessus, fame morietur, &c.* Sic ciuitates destruuntur mortalitate, & langoribus, cap. quosdam. de præsumpt. vt plurimum bello existente causa arg. l. quoniam multa. C. de vi pub. Anan. conf. 158. col. i. vers. ex his omnibus.) † Quando vero episcopus renuntiat episcopatu, retinet, quæ sunt ordinis, quia loco & administrationi, non dignitati, alias secus. & si non habet exercitium, habet habitum, & alibi de consensu pprij potest. ex dicto Alex. III in cap. 1. de ord. ab episc. qui renunt. epi. vbi in dubio, loco, non dignitati. cum possit stare dignitas sine loco. per Doct. seruando formam traditam in Conc. Trid. sess. 6. de reform. cap. 5. quod de licentia ordinarij loci, & in personis eidē ordinario subiectis (notando hoc dictum) repetitum in iess. 14. de reform. cap. 2. de quo dixi

vnum verbum supra lib. 1. cap. 22. num. 9 in fine. & dicit Abb eod. cap. 1. In episcopo concurre quo iura, vñū dignitatis episcopalis coherens persone, alterum administrationis propter locum, & est post confirmationem, quia primo non episcopus, sed electus dicitur. Vnde licite administrat, & habet potestatem iurisdictionis ante consecrationem, sed non quæ sunt ordinis, non tamen debet manere sine consecratione saltem infra tres menses. sess. 23. de reform. cap. 2. † Ex quibus etiam factum est, vt nec in beneficijs liberum sit cuique renuntiare, nam si in se fuit accipere, non potest per se ipsum dimittere, nisi ordinarius eius consentiat. per tex. Alexand. Quarti in cap. admonet de renuntiat. (Cum enim clericus acceptauit beneficium, visus est per quasi contractum se obligare ad administrationem illius beneficii.) argum. capit. nisi cum pridem. §. verum. eodem tit. Fel. in cap. quæ in ecclesiarum. nu. 42. circa med. de Constit.) & sic alias facta renuntiatione canonica vltio (idest excommunicatio) contra ipsū adhibeatur. glo. ibid. iux. quod de episcopo, qui non nisi in manu Papæ, eod. cap. nisi cum pridem: sic de legato Cæsaris scribit Papinianus in l. legatus. ff. de offic. præsid. vbi gloss. notat de episcopo, quod & de beneficio. Sed in clerico habendo solum primam tonsuram, renuntiat ipsi faciendo contrarios actus, vt si ea derelicta, se secularibus immisceat, cum videretur eam habere in uituperium ministerij ecclesiastici. dicit tex. in cap. Ioannes in fine. de cler. coniug. doct. lare in cap. 1. de apost. † Ideo facienda est renuntiatione in manibus

nibus superioris spiritualis, qui præ-
est ecclesiæ, seu beneficio, cui renun-
tari petitur, & facta in manu laici
non tenet, sed renuntians priuatur.
c. quod in dubijs. eod. tit. Et sic actio
nulla producit effectum in odium
renuntiantis, quod est notandum ad
multa, glo. exemplificat ad accepta-
tionem inutilem, quia actus nullus,
plerumq. inducit actum validum, c.
si religiosus in princ. de elect. lib. 6.
Mar. Ftecc. de subfeud. lib. 1. prima.
author. nu. 18. cum seq. quamuis in
beneficio patronato velint doct. esse
renuntiandum in manibus episcopi,
sed cum noticia patroni propter suū
interesse: quod late prosequitur Epi-
scopus Insulanus de iur. patronat.
lib. 3. 5. quæst. art. 5. qui si noluerit af-
sentire, nō est dicēdū posse impediri
ad renuntiationem, si causa adsit ad
renūtiandum, vt infra, nam satis fuit
13 scire pro interesse. † Et vbi obtenta
est a Papa licentia de renutiando,
non datur regressus, seu pœnitentia
c. ex transmissa. cap. quidam cedendi
eod. tit. quamuis constituto procu-
ratorē ad renūtiandum, ante actum
possit reuocare, & cadat pœnitentia.
Doc. ibidem, quia res est integra, per
not. in c. in causis, §. quia vero vbi gl.
de elect. & alia gloss. in c. quia ceden-
di. [Quia quotidiana instantia confi-
deratur,] cap. illa de elect. in princ.
Quod tamen procurator constitu-
tus sit ad hoc per publicum instru-
mentum, non per litteras priuatas,
quia vix reciperetur, dicit Rebuff. in
pract. benef. 3. p. de constit. procu. ad
resigna. apposito speciali mandato,
c. quia ad cogendum de procu. lib. 6.
quod est cum nominatur beneficiū,
quod resignari vult. ead. p. num. 11.

14 † Sed ad reprimendum fraudem cu-
pientium renuntiare beneficijs, ne
quid prohibitum committeretur, sta-
tutum fuit primo, per legem Pij V.
Pont. Maxim. incip. officium creditę
1567. an. 2. coram ordinarijs nullam
resignationem beneficiorum fieri
posse, quouis quæsito colore, aut ad-
mitti, etiam quod fuerint patronatus
laicorum: seruatis illis omnibus di-
spositioni Sedis Apostolicæ, quæ
postmodum per ipsummet Summū
Pontificem, an. tertio. 1568. per aliā
constitutionem incip. quanta eccle-
się, fuit modificata in multis casibus,
quibus resignationes ab ordinarijs
admitti potuissent. [Vt eorum, qui
senio confecti, Valetudinarij, Cor-
pore impediti, Vitiati, Crimini obno-
xij, Irretiti censuris ecclesiasticis, ex
quibus nequeunt, vel non debent be-
nificio seruire. Ingressus religionis,
& contractus matrimonij cum effe-
ctu,] & c. Seruatis alijs dispositis per
Innocent. Tert. vt supra latius est di-
ctum, & Nos etiam iterum pro in-
telligentia dicemus, cum continuo
in curijs ab omnibus practicentur.
15 † Corpore enim vitiatur aliquando
non debet promoueri, & quandoq.
remoueri promotus, cum plerumq.
irregularitas in eo accidat, vel scan-
dalum, prout tot. tit. de corp. vit. ex-
ponitur, nam vel est ea deformitas,
quod causet habenti detrimentum
in executione ordinis, vel habeat ma-
ximā in se deformitatem, vel quod
sit ab habente causata, eo. tit. & opti-
me declarat Couar. in clem. si furio-
sus 1. p. nu. 5. de homic. & si non pōt
promoueri, non pōt habere benefi-
ciū, cum in laico non cadat cōcessio
beneficij, ergo superueniente defor-

mitate admittitur renuntiatio ad re-
 mouendum aliorum scandalum, &
 vt Dei ecclesiæ per optimos serui-
 16 tur De censuris ecclesiasticis, quam
 officiant, dictum est supra, lib. 1. c. 31.
 grauant enim beneficiatum, nam
 aut quis est suspensus & non seruit,
 aut excommunicatus, & fortius, quia
 ab officio, & beneficio de appellat.
 c. pastoralis. Vnde non confert. de
 præb. c. tantum. Nec beneficium ha-
 bere potest c. cum bonæ mem. de
 ætat. & quali. c. postulastis de cler.
 exc. dep. vel interd. min. vbi de mate-
 ria per Socc. & nu. 7. Quod scienter
 conferens suspenditur a collatione
 beneficiorum, & optime facit excō-
 municatus renuntiare, priusquā per
 seuerando priuationem expectare.
 Etiam quod postea sequatur absolu-
 tio, beneficium collatum tempore
 inhabili vacat. Quia tempus impetra-
 tionis inspicitur, gl. not. per illū tex.
 alleg. c. cum bon. mem. Et si spiritua-
 lia tractare manens in excommuni-
 catione ausus fuerit, deponi debet.
 gl. fi. in eod. c. notat aliqua Couar. in
 17 com. lib. 6. † Vel quod resignans ha-
 beat alia beneficia, aut ad aliud pro-
 moueatur, quia non debet quis multa
 beneficia habere: vnus vno con-
 tentus esse debet, de præb. c. de multa
 vbi gl. fin. Pluralitas enim benefi-
 ciorum in vno odiosa est: sess. 7. Cōc.
 Trid. de refor. c. 2. & 3 [Cum eccle-
 siasticus ordo peruertatur quando
 vnus plurium officia occupat cleri-
 corum.] Eod. Conc. sess. 24. de refor.
 gen. c. 17. (quod in temporalibus est
 prohibitū esse videmus, vide Doct. in
 c. 3. de prob. l. iubemus la 2. C. de sa-
 cro sanct. eccl.) in simplicibus ep̄s di-

spensat, & est cōc. dictum hodie, ex
 generali tolerantia, vt infra, nu. 19. di-
 18 cemus. † Item si Religionem quis
 appetat, cum effectu in eam intran-
 do, quia admittitur renuntiatio ab
 ordinario, sed expectatur annus pro-
 bationis, antequam vacet per se, in-
 tra quem potest exire, & non dicitur
 primo vacare beneficium, per not. in
 tex. & gl. in c. statuimus de regul. & di-
 ctum est supra hoc lib. c. 15. nu. 84.
 idemq. matrimonium contrahendo
 c. si quis a modo. 81. dist. (subdit tex.
 in vtroq. [Si statim postea id re ipsa
 sequatur.] Licet non per sponsalia
 tantum, in nostris famil. sing. in l. C.
 nu. 94. & æquiparantur insimul hi
 duo casus, matrimoniū spirituale, &
 carnale, vt possit quis renuntiare, sed
 primitus videbatur experientia cum
 regularibus dispensari, vt beneficia
 obtenta potuissent retinere, non ob-
 stante impedimēto religionis, quod
 16 post Conc. Tri. non tractatur. † Sed
 in his aduertendum est, vt probetur,
 & constet resignantem, ex alio ex
 prædictis casibus, si fiat talis resigna-
 tio, habeat vnde viuere possit, & cō-
 mode (exceptis illis duobus de matri-
 monio, & religione) & Pius V. in sua
 lege expræsse cauit ibi: [In vita pos-
 sit cōmode sustentari.] Nā si men-
 dicaret, rediret vtiq. in vituperiū ec-
 clesiastici ministerii, c. ad supplica-
 tionē de renun. & si remanet vnum,
 quod sit sufficiens, arg. tex. de præb.
 c. super & c. is cui eo. lib. 6. Facta cō-
 sideratione personę resignantis, digni-
 tatis, & scientiæ, per c. de multa de
 præb. & quandoq. redditū benefi-
 cij resignati, arg. c. quoniam de vit.
 & honest. cler. & faciunt pro confir-
 matione, quæ dicuntur in Cōc. Tri.
 sess.

fel. 21. de refor. c. 2. §. id vero ibi. [Ne
 que ea resignatio admittatur, nisi cō
 fito, quod aliūde viuere commode
 possit, & aliter facta resignatio nul
 la fit. Etiam quod fit facta ordinatio
 ad patrimonium. §. patrimonium ve
 20 ro. † Est autem resignatio duplex,
 pura, & libera, & conditionalis, vt in
 fauorem talis, & non aliter. Prima
 coram episcopo fieri potest. Secun
 da non, nisi coram Papa & in suis
 manibus: Ordinarius enim cum con
 ditione accipere nō potest, c. ex par
 te, lo 1. de offic. deleg. & aliter tractā
 do incurreretur simoniæ crimen, su
 per quo episcopus nō potest dispen
 sare. eo. c. Rebuff. de resign. cond. vbi
 disputat; An debeat admitti talis re
 signatio facta in fauorem alicuius, &
 non aliter, ab ordinario, reiecta illa
 clausula in fauorem, tanquā non ap
 posita, & cōcludit, quod non, quia
 non recedendum ab explicatis: sed
 pro opinione Boer. faciunt dicta su
 pra nu. 12. & in dubio adhærere ip
 sius opinioni, (Sed notandum quod
 stylus seruatus in curia, dum resigna
 tur beneficium in manu Pontificis,
 posse denominari in fauorem cuius
 petitur renunciationem admitti, nō
 ita passim accipitur hodie, fit tamen
 cautela, & præsenteretur renuntiatio
 libera, & præsenteretur similiter peti
 tio alterius, & in cuius fauorē renun
 tians vult conferri, & Papa gratiam
 facit: meminit etiam de hoc Nauar.
 in suo Man. lati. c. 23. n. 107. vers. ad
 21 decimum. † Nec ad curata tantū be
 neficia prædicta procedunt, sed ad
 omnia etiam simplicia, vt ex serie ip
 sarum litterarum apparet (contra
 multorū opinionem) cum larga sit
 significatio nominis beneficij nec v-

num datur, per quod aliud potuisset
 excludi, c. si tibi concessio de præb. li.
 6. vbi not. omnes: Est enim beneficiū
 beneuola actio gaudium tribuens ca
 pientibus, in vsib. feud. de mil. vass.
 qui contu. est: sed de spiritualibus, ni
 si adimpleantur debita, fit maleuola
 actio male vtenti, & de materia di
 ximus plura supra. & Moder. in trac.
 de benef. 1. p. Item patrimonialia cō
 præhēduntur, Fel. in c. postulasti de
 rescrip. Ac etiam præstimonialia, vt
 ibidem habetur, quæ sunt beneficia
 dixi supra, lib. 1. c. 20. n. 13. Abb. in c.
 tua nobis nu. 3. de reg. iur. ac itē præ
 bendæ. D. Anton. in c. fin. de præb.
 Fel. in eod. c. postulasti. Pensiones, &
 alia per eundem tex. Conc. fel. 21. de
 22 refor. cap. 2. † Permutationes bene
 ficiorum item fieri possunt, licet per
 primas litteras fuissent abrogatæ: sed
 tamen seruata forma canonicarum
 sanctionum, & Apostolicarū in §. ad
 hæc. in vlt. l. etiam si essent in parti
 bus, aut vnum cum pluribus, plura
 cum vno, curata cum simplicibus, &
 è contra Feder. in trac. permut. q. 12.
 dummodo non fraude, vt in infirmo
 permutante pingue beneficium cū
 tenui, iuxta not. in c. 1. de rer. perm.
 lib. 6. per doct. & in reg. Canc. de in
 fir. resign. q. 19. & in quibus adsit su
 perioris authoritas, alias simonia cō
 mittitur, & esset tractare aliter eod.
 tit. c. quæsitum. Nauar. in Man. c. 23.
 nu. 99. vers. 3. quod episcopi autori
 tate interueniente, vbi potest in his
 ad suam collationem spectantibus,
 tam in beneficijs, quam dignitatibus
 eo. c. 1. in 6. alias per acceptantem in
 trusionis titulus incurritur, conclu
 dit not. Felin. in c. in nostra, n. 12. de
 rescrip. (Quando tamen clare cōstat

de collatione non spectante, ad materiam eorum quæ in facto fuerunt de mutatione præbendarum, per c. quæsitum & dubium in dignitate ex communi opinione, dicit gl. in 3. regul. cancel. Innoc. viij. vt dicebat in resolutione D. Card. Alciatus bonæ mem. quod nobis durum visum fuit quia l. Barbarius, ff. de off. præt. non procedit in spiritualibus, Angel. ibidem Socc. in fall. doct. in c. nihil de elect. refert Gomez. in regul. de public. resign. q. 3. circa med.) & quod sint ab omnibus seruatae qualitates, & vno obseruante, alio recusante adimplere, fit restitutio in ipsius primum beneficium, quia non aliter, nec alio modo, in c. cū olim de rer. perm. cum multis requisitis ad validitatem permutationis faciendæ beneficiorum, not. per Rebuff. in sua pract. ben. p. 3. de rer. perm. & n. 22. Si consensus patroni, requiratur, aut noluerit consentire, & quod non requiratur. ead. pract. 3. p. sign. nu. 43. dicens ita obseruari de generali consuetudine ecclesiæ & de rer. perm. nu. 22. post requisitionem patroni, 23 etiam non consentientis. † Cautela tamen consideratione noua aduertenda est, quod admissis ipsis resignationibus ab ordinarijs in casibus præ narratis, ipsa beneficia resignata nõ conferantur, alicui ex suis ordinariis, aut consanguineis, affinis, familiaribus ve resignantium, §. ceterū. ead. l. Ad prohibendum ne dictæ renuntiationes fierent ob carnis affectum, quod, & Moyses item reprobaui, refert Rebuff. hoc tit. nu. 9. & ne consanguinei, & familiares hæredes fierent beneficiorum ecclesiæ in superioribus pluries est dictum,

& sess. 25. Conc. Trid. de refor. gen. 24 cap. r. §. quia propter. † Nec dubitandum, quod facta resignatione, renuntiatum est etiam possessioni, Innoc. in c. super hoc, de renunt. quia ab eo pendet possessio, & tam in civili, quam in naturali l. 3. §. in admittenda, ff. de acquir. poss. Cassad. decif. 4. de restit. spolia, nam ex possessione adepta iudicamus quem beneficium (dū modo non stet per ipsum.) Quia si habet beneficium, & non fructus, non dicitur plene adeptus, nec pacifice possidere supra. eod. li. c. 15. nu. 77. notatur in cap. si tibi de præb. vbi glof. meminit de episcopo promotō, & translato, ante consecrationem, & possessionem adeptā non vacare sua beneficia c. cum in 15 cūctis. de elect. † Et ad ipsam legē facile ampliamus, quare obnoxij criminibus permittantur libentius ad renuntiandum, quia ad eorum priuationem iura conueniunt, sicuti de Homicidis priuandis Innoc. in cap. cum in nostris de præb. in tit. de cleric. pugn. in duell. de quo est decif. Concil. Trid. sess. 14. de refor. gener. c. 7. cuius verba sunt. [Cum etiam,] qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit, nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, et si curam non habeant animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo carcat: si uero homicidium, nõ ex proposito, sed casu vim vi re- pel-

pellendo, vt quis se à morte defende-
ret, fuisse commissum narretur, quã
ob causam, etiam ad sacrorum ordi-
num, & altaris ministerium, & bene-
ficia quæcumq. ac dignitates, iure
quodammodo dispensatio debeat, &
committatur loci ordinario, aut ex
causa Metropolitano, seu viciniore
episcopo, qui non nisi causa cog-
nita, & probatis precibus, ac narratis,
nec aliter dispensare possit.] Et ponit
Nauar. in Man. cap. 27. nu. 239.
vers. ex quibus, pro eod. tex. vide su-
pra hoc lib. c. 16. n. 37. De adulterijs
81. dist. cap. si quis clericus, Clar. lib.
5. recep. sent. §. adulterium. De simo-
niacis, in extrau. Paul. 2. incip. cum
detestabile. Feli. in cap. in nostra, de
rescrip. in constit. Pij V. incip. cum
primum 1566. an. 1. De concubina-
rijs, etiam iure ciuili, l. qui eum. C. de
episc. & cler. in auct. de sanctif. epi-
scop. §. clericos, & per constit. Leo-
nis X. in Concil. Later. 1416. anno 4.
sunt suspensi spatio trium mensium
fructibus suorum beneficiorum, & si
facta monitione non cessatur, ad pri-
uationem procedatur, vt latius se-
quitur Berm. in comment. ad ipsam
constitut. & per not. in Conc. Trid.
sess. 25. de refor. gen. cap. 14. (Accre-
scentibus fructibus beneficii duran-
te tempore suspensionis ecclesiæ, di-
cit gloss. in clemen. secunda, in verb.
suspensus de vita & honest. cleric.)
Vel quia turpiter, & scandalose vi-
uatur, ex alio decreto eiusdem Con-
cil. sess. 21. de refor. c. 6. §. eos vero,
ergo optime fit, si ex ipso quis re-
nunciet. † Et prædictæ qualitates ip-
sius nouæ constitutionis sunt seruân-
dæ, cum præcise legislator posuerit,
& subiecerit pœnas contra non ob-

seruantes, suspensionis, excommuni-
cationis, earum absolutione, & rela-
xatione summo Pontif. & reseruatis,
§. qui vero, & §. nihilominus, & con-
tra conferentes, & acceptantes. Sic
enim lex superioris obseruatur, vt
metu pœnæ quis caueat cõtrauenire.
Ad huc nãq. sunt factæ leges, vt earũ
metu humana coherceatur audacia,
quarta distinctio. cap. factæ sunt; &
sacris sanctionibus pœnæ sunt cer-
tæ constitutæ ad reprimendam ma-
litiã peruersorum, cap. ad reprimen-
dam de offic. ordin. [Et pœnæ
metu de cætero talis non præsu-
mant. Dicit alius text. in cap. irre-
fragabili, §. ceterum, eodem tit. quia
alias esset unicuique ad leges trans-
ferendas aditũ aperire, sess. 25. Conc.
Trid. de refor. gener. cap. 18. dum
loquitur de dispensationibus. Vbi
enim lex non determinat, ibi arbi-
trium episcopi vertitur argum. not.
per gloss. in extrauagan. execrabilis.
Ioan. xxij. in verb. bonæ famæ, in fi.
27 de præb. † Caueat tamen renuntiã
beneficio, ne quo pacto possessionẽ,
introitus, redditus fructus, in totum,
vel in partem ipsius beneficii resi-
gnati amplius tractet, vel se intro-
mittat, neque vt procurator, aut
mandatarius, namque incideret in
præsumptionem confidentiæ, & pœ-
nis contra simoniacos illatis punire-
tur, iuxta aliam constitutionem eius-
dem Pii Quinti, inci. intolerabilis, §.
ad probandum 1569. anno quarto,
& latius, quam per Pium Quar-
tum fuerat prouisum, in constit. in-
cip. Roman. Pontif. 1564. Pontific.
quinto, (super quo, quid sit confi-
dentiã, quotuplex, ex quibus conii-
ciatur, pulchre Mar. Nauar. in Man.
cap.

c. 23. nu. 109. per plur. sequ. episcop. 30
 Vult. lib. 5. de irreg. & can. imped.
 c. 33. nu. 5. vers. ad hunc tractatum,
 ubi modos committēdi enumerat.)
 28. † Cum vero beneficium vacat, non
 per resignationem, sed per obitum,
 infra sex menses episcopus illud cō-
 ferat (si ad se spectat) ne per diutinā
 uacationē ecclesia patiatur aliquod
 detrimentum, c. 2. de concess. præb.
 alias ad superiores defertur potestas
 conferendi, ut si elapso prædicto tē-
 pore per Concil. Later. constituto
 quis conferat, collatio adhuc erit
 nulla, ex decreto Innoc. iij. in c. dile-
 cto filio, de suppl. negli. prælat. com-
 putando terminum a scientia ipsius
 uacationis, non ab ipsa uacatione. c.
 quia diuersitatem de conc. præb. &
 hoc in ecclesijs minoribus. Sed in
 cathedralibus, & regularibus infra
 tres menses: quia maior ratio uersa-
 29 tur. c. ne pro defectu, de elect. † Sed
 retrahitur tempus ab ipso tempore
 præfinito, alicuius legitimi impedi-
 menti, ut possit etiam postea confer-
 re, ut quia in urbe apud Sedem Apo-
 stolicam, eundo, & redeundo, ex res-
 ponsio ipsius tex. c. quia diuersitatē.
 de conc. præb. ubi Doct. notant im-
 pedimentum iuris, uel facti, ut ex sus-
 pensione, peregrinatione, & simil.
 & not. gl. eod. c. ne pro defectu, in
 uerb. impedimento, & de suspensio-
 ne dicit in eod. c. quia diuersitatem,
 §. sic tamen. [Quia etiam si uoluerit
 tunc, non potuerit, & in §. semestre,
 declarando tempus a notitia ipsius
 uacationis computari, fortis tamen
 est ratio, quia beneficia non debent
 stare in pendentia, c. 2. c. si tibi absen-
 ti. de elect. lib. 6. cum periculosa sit
 diuturna uacatio ecclesiarum, d. c. 31
 ne pro defectu. † Eo tamen confide-
 rato, ne beneficium vacans sit affe-
 ctum Sed. Apostolicæ per ordina-
 rias reservationes cuiuslibet Summi
 Pontificis tempore assumptionis,
 prout in regulis uniuscuiusque sta-
 tim apparet, Doct. in c. is cui, & c. si
 beneficia, de præb. lib. 6. vel non sit
 vacatio talis in mensibus Papæ, qui
 ex gratia ordinarijs reliquit quat-
 tuor menses, Martium, Iunium, Se-
 ptembrem, & Decembrem, in qui-
 bus est item locus præuentioni: quia
 nec Papa in totum a se abdicauit po-
 testatem. Rip. lib. 1. responso 15. Sta-
 phil. de grat. expect. nu. 8. & in mul-
 tis casibus per nouissimas Constitu-
 tiones, in quibus si ordinarius se in-
 tromittit, nullum, & inualidum repu-
 31 tatur, quod agatur. † Quamquam
 illud de mensibus hodie ex gratia sit
 modificatum ad episcopos in suis
 tantum ecclesijs personaliter residē-
 tes, ut gaudeant alternatiua mensiu,
 sex pro ipsis ordinarijs, & sex pro
 Pōtifice, alternatim, de vno ad unū:
 incipiendo exempli gratia a Ianua-
 rio pro Pontifice, ut in Regula Pij
 V. Pont. Max. 1565. ann. 1. de quin-
 quennio tantum ualitura, & confir-
 mata per D. N. D. Gregorium xij.
 Pont. Max. 1572. an. 1. ad aliud quin-
 quennium (& iterum 1577. an. 6. re-
 nouata) ea tamen clausula adiecta,
 quod si in reservationis, & affectis dispo-
 sitioni Sed. Apost. quis se intromitteret
 aut impedimentum præstabit, quo-
 minus prouisiones emanatæ debitū
 sortirentur effectum, vsu, & benefi-
 cio facio facultatis eiusdem alterna-
 tiuæ eo ipso careat. in §. ac etiam.
 32 † Et iuxta Regulæ tenorem, in §. illi
 vero, Episcopi, qui uti ea gratia vo-
 lucerint,

luerint, debent acceptare ipsam, & de acceptatione per patentes litteras sigillo proprio firmatas D. Datarium S. D. N. certum facere, vt non alias gaudere possint concessione facta, sic. n. voluit Princeps gratiam facere, vt eo modo, quis vti ea debeat, quod etiam, & Pius V. ordinauerat, ne sit in facultate ordinarij, quando vacat beneficium, vti velle, vel non, cōsiderata ipsius qualitate, & in fraudem pręsumeretur, quę ideo adiumentum esse non debet. argu. c. tuę, de cleric. non resid. Fraudibus. n. non indulgendum, sed obuiandum est, c. ex par. in fi. de priu. & excess. priu. l. in fundo, ff. de rei vend. & fraus, & dolus nemini patrocinari debent. c. sedes. c. ex tenore, de rescri. † Forma autem litterarum, quibus episcopi significare habent, se velle vti eadem gratia communiter obseruari potest N. E. T. Beneficium, & gratiam alternatiuę per regulam nouissime editam Cancell. Apost. a S. D. N. D. Gregorio xiiij. Pont. Max. nuper concessam, & promulgatam Romę in eadem Cancell. Apost. an. Incarn. Domini 1572. die vero Iouis 26. Iunij, pōt. sui an. r. debita, qua decet reuerētia, & gratiarum actione acceptare volentes, & intendentes, harum serie, & animus, & voluntatem nostram declarantes, pręfatam gratiam alternatiuę acceptamus, & c. in quorum fide, & testimonium pręmissorum, pręsentes nostras, iuxta pręfatę regulę dispositionem patentes litteras, manu nostra propria subscripsimus, & nostro in similibus solito sigillo imprimi, ac per infra scriptum secretarium nostrum scribi iussimus & ad R. D. Datarium sanctitatis suę

transmitti curauimus, datum, & c. cū subscriptione, sigillo, anno, mense, & die, & subscriptione eiusdem secretarij. † Quibus missis, & recognitis a D. Datario solet addi fides, eas fuisse adnotatas in cancellaria, & posse acceptantem vti alternatiua, sub hac forma. die, mense, anno, & c. Pro parte R. D. Episcopi. N. pręsentatę, & recognitę fuerunt litterę acceptationis gratię alternatiuę mensium concessę a S. D. N. Greg. xiiij. Pont. Max. episcopis apud suas ecclesias residentibus. In quorum fidem. M. Datarius. † Id deniq. ordinando generaliter, vt Bullę omnes, tam ordinum, quam beneficiorum registrentur in communi libro, cum in ipsis, & de ipsis omnes visitari debeant, vt dictum est item supra hoc libro, c. 3. n. 2. quorum omnium titulos ostendere tenentur ordinati, & beneficia, vt dicunt Doctores communiter in c. ordinarij, de off. ord. lib. 6. Ioan. And. in c. mora de regul. iur. lib. 6. & latius Henricus de Bottis in tract. de synodo episcopi, p. 3. concl. 13. n. 145 vbi alios citat, diligenter examinando super illis, ne ordines sacri sint accepti extra tempora statuta, aut ante ætatem legitimam requisitam, vel sine litteris dimissorijs proprij episcopi, contra canonicas sanctiones, quia suspensio ipso iure incurritur, & administrando, item irregularitas, vt demum ad priuationem beneficiorum iure procedi possit, iuxta Constitut. Pij Papę Secundi, cuius tenorem ad maiorem declarationē hic subfeudi curauimus. † Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam. Cum ex sacrorum ordinū collatione carактер inuisibilis

sibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum, & in eorum susceptione excessus graues tanto magis plectendi sunt, quanto ex illis maiora in mentibus fidelium scandala generantur: cum itaq. (sicut fide dignorum relatione, non nisi moleste accepimus,) nonnulli clerici extra tempora a iure statuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui vero sine dimissorijs litteris contra sanctiones canonicas se faciunt ad sacros ordines promoueri. Nos eorumdem temeritatem tali castigatione reprimentes, vt alijs in posterum committendi similia, aditus præcludatur, Authoritate Apostolica, hac constitutione perpetuo valitura, statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absq. dispensatione canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora a iure statuta, siue ante ætatem legitimam, vel absq. dimissorijs litteris, etiam citramontani, a citramontanis (præterquam si in hoc vltimo casu per Cameram Apostolicam iuxta illius stylum) ordinati fuerint, & ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoueri, a suorum ³⁷ ordinum executione ipso iure suspensi sint, & si huiusmodi suspensione durante, in eisdem ordinibus ministrare præsumperint, eo ipso irregularitatem incurrant, præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter a iure inflictas, beneficijs ecclesiasticis pessint iure priuari. Volumus autem, quod præsens nostra constitutio in Romana curia existentes, post quindecim dies, absentes vero Italicos post duos menses, alios vero Ultramontanos post sex menses

ab ipsius in audientia contradicenti, & Cancellaria Apostolica, publicatione, & affixione ligare incipiat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, & voluntatis infringere, uel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum anno ab Incarnatione Dominica, 1461. 15. Cal. Decēbris, Pontificatus nostri anno 4.] De qua etiam alij Romani Pontifices memorunt, pro vt S. D. N. D. Gregorius XIII. Pont. Max in suis regulis in illa xxij. de male promotis sub his uerbis. [Item de clericis extra tempora a iure statuta, siue ante ætatem legitimam, aut absq. dimissorijs litteris ad sacros ordines se promoueri facientibus pro tempore, etiam uoluit Constitutionem Piæ memoriæ Pij Secundi prædecessoris sui desuper editam, & in dicto Cancellariæ Apostolicæ libro descriptam, quæ incipit, cum ex sacrorum ordinum, &c. pari modo obseruari.] † Ea enim dicitur legitima promotio ad sacros ordines, quæ in sabbathis quatuor tēporū anni, & in sabbathis Maioris ebdomadæ, & Passionis fit, quando aliter breue a Sede Apostolica non est obtentum, in ætate requisita. Ad subdiaconatū non ante 22. Ad diaconatum non ante 23. Ad sacerdotium non ante xxv. ann. ex generali decreto cap. duodecimo, sess. 23. de refor. Conc. Trid. & in eos grauius duplici pœna inuehendo, qui, etiam scienter ante prædictā ætate se promoueri

moueri faciunt, sub illo dicto, & abusu, quod post ætate legitima superueniente, celebrant, quali. tex. nõ requirit determinatum tempus ad ordinẽ, sed, vt ordo seruiat tempori, non tẽpus ordinĩ, in quo multi reperiuntur incidisse, & tertio cum sui ordinarij licentia, quando ab alio ordinari quis vult. eadem sess. cap. 8. vbi etiam de primo dicto. & quãmuis Martin. NaUAR. celebris Docto. velit aliquantè mitigare ipsã irregularitatẽ exinde prouenientẽ, quãdo quis bonafide processit, & credens posse legitime, vel nõ aduertens, vt dicit in ca. accepta. 8. oppos. num. 34. de restitu. s'piat, non est ad sensum litteræ, cum non deceat ignorare, quod communiter omnes sui ordinis sciunt, posseset tamen prodesse habita qualitate personæ, vt facilius dispensetur, vt sic liberetur, a tanto, non a toto. †
 Quod item dicimus de eo, qui per saltum ad aliquem ordinem se promoueri fecit, tot. titul. de ordin. per salt. cum quo tamen, si alter non ministrauerit stante legitima causa poterit episcopus dispensare. ead. sess. c. 14. in fine, dũ, dicitur *in promotis per saltum, si non ministrauerit, episcopus ex legitima causa possit dispensare.* Sed quod omissum ordinẽ suscipiat, dicit idem Martin. NaUAR. in Man. c. 25. num. 70. vers. 7. qui scienter, per. c. fin. de cleric. non ordin. mini. & ibi multa vide a num. 60. cum pluribus seq. quæ omnia sunt notanda, cum multos, viderimus ilaqueatos, nec de remedio obtinendo a Sede Apostolica cogitasse, vt sic de malo in peius perseuerantes, & sibi, & alijs nocuisse, de abyssu, in abyssum profuentes, nec item omnes visitates

animaduertisse, quod a quolibet visitatore, etiam Apostolico videntur, etiam, & prescrutandum est. † Sic etiam quando beneficium ecclesiasticum, quis obtinuerit ante decimũ quartum annum, vt similiter ad priuationẽ procedatur, & ad restitutionem fructum tex. enim Concil. Triden. expresse prohibet ante posse obtineri ead. sess. cap. 6. dum dicit. *Nullus prima tonsura initiatus aut etiam in minoribus ordinibus constitutus ante decimum quartũ annũ beneficium possit obtinere.* De quo dixi vnum verbum sup. eod. lib. cap. 7. numero septimo, Vel si beneficium est adeptum ante primã tonsuram, quæ debet precedere, vt similiter declaretur vacare, vt dictum est supra hoc, in libro, cap. 21. num. 13. quod frequentius euenit, cum quis diligenter scrutatur datam ordinem, & supplicationis signatã, quando beneficium in curia est obtentum, & hec sufficiant, cetera dicemus inf. suo lib. in c. de ordinibus ecclesiasticis. Et quæ sunt notanda, cũ super ipsis frequẽti s' dubia occurrat, cenensurã vertentur, vt negligentia beneficiatorũ notetur, aduertendo ad qualitatẽ personarum, & quãdo scienter durantes se immiscuerũt. † Nec cõsiderari omissendũ est, vt diligẽter prescrutetur, ne ipsæ ecclesiæ superfluis pensionibus agruentur namq. & cadastrales, si non excedũt mille. parochiales cẽtum aliqua pensione grauari nequeũt, ex dispositione eiusdem Conc. Trid. sess. 24. de reform. gen. cap. 1. §. ad hæc, & refert. Marti. NaUAR. in Man. c. 25. nu. 137. & vbi inuenitur Sanctis. Dño nuntiandũ, in sim plicibus solet taxari in quinquaginta cõiter, & in minori summa visum est

Non

Non tamen ponantur pensiones in fauorem filiorū in ecclesijs possessis ab eorum parentibus, sess. 25. de reform. gen. cap. 15. Et si habens pensionem ordinari cupit consentiente episcopo, eam extinguere non potest sine licētia eiusdem episcopi. sess. 21. de reformat. cap. 2. §. patrimoniu, (sicuti in alijs sine licentia Pape, licet gratis possit remitti. idem Nauar. eo. Man c. 23. nu. 3.) Bigamis laicis, nec item concedendę, ex constitutione Pij V. sum. Pon. sacrosanctū, in prin. 1568. an. 3. & hæc circa Concil. reliqua ad materiam remittimus ad tra-

statum, & qq. doctissimi viri Dom. Hieronymi Gigantis, de pens. & quòd obtinens dicat horas Beatę Mar. supra, lib. 1. cap. 20. nu. 24. Quamuis non teneatur ad tria illa onera, hospitalitatem, onera episcopalia, & procuracionē visitantibus. c. extirpandę, de præb. ca. prohibemus. de censib. Et quòd nō soluatur sine expeditione litterarum, saltem in conscientia. Gom. in reg. de non iud. quæst. 14. Licet valeat quòd soluatur pensio sola supplicatione expedita, sine alia expeditione bullarum, supra lib. 1. cap. 33. post nu. 1. &c.

DE STUDIIS GENERALIBVS, PV- blicis Gymasijs, eorumq. priuilegijs.

CAP. VIGESIMVM NONVM.

S V M M A R I V M.

- 1 *Studium variarum scientiarū in Ecclesijs diuitibus, & populosis esse debet.*
- 2 *Studia generalia debent esse ordinata pro augmento Religionis, & disciplina ecclesiastica.*
- 3 *Philosophi qua præcipue in studijs obseruare tenentur ex decreto Concil. Later.*
- 4 *Decretum Concil. Lateran. de studijs generalibus publicari debet ab ordinarijs.*
- 5 *Lectio sacra scripturæ procuranda est in publicis studijs, & Gymnasijs.*
- 6 *Rectores studiorum, & vniuersitatū tenentur obseruare decreta Concil. Trident.*
- 7 *Professores cuiuslibet scientia in principio debent facere professionem fidei.*
- 8 *Magistri Grammatices ad eandē professionem tenentur.*
- 9 *Magistri Grammatices assumi debent idem de magistris, & doctoribus.*
- 10 *Clerici dū sunt in studijs habentur, ut presentes circa beneficia. Vbi idem de magistris, & doctoribus.*
- 11 *Clerici debent assistere studijs ut gaudeant priuilegijs.*
- 12 *Curiosus in quo differat studioso.*
- 13 *Studentes ex quibus euadant perfecti.*
- 14 *Gymnasijs præpositi sunt immunes a muneribus ciuilibus.*
- 15 *Nominati ad beneficia, non promouentur nisi examinati ab episcopo. Fal-
lis*